

mi šestdesetimi leti me nihče ni vzel v službo, pa sem si sposodila v posojilnici nekaj drobiža. » Njen prijatelj je klical centre za socialno delo kar po vrsti, a vsi so se izgovarjali drug na drugega, da niso pristojni. Poslal je prošnjo v vse domove, terjali so gore dokumentacije, od potrdila o državljanstvu, zdravniškega poročila, odrezkov o pokojnici ... Ko se vse to z muko zbrali in poslali domovom, je bil odgovor, da je revica zanje z dobrimi šestdesetimi leti še premlada.

V pesti posojilničarjev

Ko ljudje tako izgubljajo premoženje, zdravje, živce, ko gredo po zlu družine, verjetno ni vse tako preprosto, kot si mislijo gospodje, ki sedijo v stolčkih in ki se jim kratko malo »fučka« za vse socialno ogrožene, kaj šele za ljudi, ki jih mučijo naduti izterjevalci. Banke po poslovnem sumljivega ugleda plasirajo presežke kapitala v še bolj sumljive posojilnice. ■

Previdnost pri kreditih

Na tržnem inšpektoratu svarijo potrošnike, naj bodo pri najemanju kreditov pri pravnih osebah še posebno pozorni, da imajo dajalci kreditov dovoljenje Urada za varstvo potrošnikov RS in da kredite najemajo samo pri teh pravnih osebah, da pogodbeno določila pred sklenitvijo kreditne pogodbe natančno preberejo in se v primeru nejasnosti posvetujejo z osebo, ki področje kreditiranja pozna. Še posebno opozarjajo na najemanje kreditov pri pravnih osebah, ki imajo sedež v tujini. »V takšnih primerih se uporablja pravo tuje države, ki potrošniku pogosto ne ponuja takšnega pravnega varstva kot naš zakon. Tržni inšpektorat v takšnih primerih tudi nima nobenih pristojnosti, da bi zoper takšnega ponudnika lahko ukrepal,« pojasnjujejo. Sicer pa velja področje potrošniških kreditov za prednostno, nadzor na tem področju opravljajo najmanj dvakrat na leto. Tržni inšpektorat RS je decembra lani in januarja letos poostreno nadziral kreditodajalce in kreditne posrednike. Nadzirali so dajalce kredita, ki dajejo ali obljublajo, da bodo dali potrošniku kredit v okviru svoje dejavnosti, poslovanja ali poklica. Nadzor je bil usmerjen v tiste gospodarske subjekte, ki svojo dejavnost potrošniškega kreditiranja oglašujejo v raznih medijih in tudi na tako imenovane odkupovalce terjatev, saj so se na trgu začeli širiti gospodarski subjekti, ki odkupujejo terjatve od pravnih ali fizičnih oseb. »Ker pa je vedno več nezaposlenih, kar povečuje tudi socialne probleme posameznikov, ki si poskušajo svoje življenje urediti tudi z najemanjem kreditov, je treba biti pred sklenitvijo takšnega pravnega posla izredno previden in preudaren.«

CENA ZLATA DOSEGA NOVE ZGODOVINSKE REKORDE

Nova zlata mrzlica

Čas je kar pravšnji za prodajo starega nakita, a ne za vsako ceno in za vsakim vogalom

Bojan Glavič

Ta teden je vrednost zlata dosegala nove zgodovinske in še pred kratkim neslutene rekorde. Aprila letos je londonski raziskovalni inštitut GFMS, ki velja za najbolj kredibilnega napovedovalca gibanja vrednosti zlata, ocenil, da bi se tedanja rekordna vrednost zlata (1470 dolarjev za unčo) do konca letošnjega leta lahko povzpela »celo« do 1600 dolarjev. V resnici je ta vrednost že zdavnaj presežena, saj je te dni nova rekordna znamka prebila tudi mejo 1900 dolarjev za unčo. »Prvotne napovedi so bile preveč konservativne, saj so se medtem v svetu še poslabšale politične in gospodarske razmere. Nič ne kaže, da bi cena zlata v kratkem kaj padla. Tudi v naslednjem letu strokovnjaki napovedujejo njeno rast, saj države še zdaleč niso rešile svojih finančnih težav. V obtoku je vse več dolarjev in evrov, zato se njio-

va vrednost znižuje, vrednost zlata pa raste. Nakupi zlata od držav in centralnih bank se še povečujejo, saj na tak način skušajo zaščititi vrednost svojih valut in rezerv. Vlaganje v zlato namesto v devize svojim državljanom odkrito priporoča celo kitajska centralna banka, kar tudi prispeva k večjemu povpraševanju po zlatu,« razlaga novo zlato mrzlico **Irena Moro** iz družbe za trgovanje z zlatom. Zaradi vse glasnejših ugibanj o morebitnem zlomu dolarja in evra tako zlato spet dobiva vse večjo veljavo kot varuh vrednosti premoženja pred inflacijo in postopoma izrinja dolar z mesta svetovne rezervne valute. A za razliko od držav in bogatašev, ki jim denarja za nakup zlata ne manjka, večini ljudi nakup zlata ta hip ni ravno prva skrb. Bolj kot o ohranitvi vrednosti premoženja in prihrankov, ki jih tako in tako ni več, razmišljajo o tem, kako iz meseca v mesec pokri-

► Irena Moro:

»Vlaganje v zlato namesto v devize svojim državljanom odkrito priporoča celo kitajska centralna banka.«

vati stroške. Zato je sedanja rast cen zlata za mnoge prej kot razlog za naložbo raje priložnost za prodajo kakkega starega nakita. Tega se zavedajo tudi številni kupci in posredniki, ki vse bolj vsiljivo vabijo k prodaji zlata in starega nakita, pri čemer si obetajo lepe zasluge na račun stiske in naivnosti ljudi. »V Sloveniji se pojavlja vse več odkupnih mest, a je pri tem treba biti previden. Ljudje žal ne poznajo formul za izračun vrednosti in prodajajo svoje zlato prepoceni. Nikakor ne gre prodajati zlata kar vsaki firmi za vogalom, ampak raje ugodnim in preverjenim, kot je na primer Zlatarna Celje. Tudi pri nas dvakrat letno organiziramo odkup zlata pod strokovnim nadzorom. Če si ljudje že ne znajo sami izračunati vrednosti svojega zlata, naj pred prodajo vsaj obišejo več lokacij in izberejo najugodnejšo ponudbo. Ob sedanjih rekordnih cenah zlata se zdaj vsekakor splača prodati star nakit, ki leži po predalih, a nikakor ne za vsako ceno. Zlate kovance pa naj ljudje kar obdržijo kot varno naložbo,« svetujejo v ljubljanskem podjetju Moro & Kunst. ■

Kako izračunamo vrednost nakita

»Ključni podatek in izhodišče je trenutna borzna cena zlata, ki ta hip (v ponedeljek ob 13. uri) znaša 43,00 evra za gram. Povprečna vrednost odkupa na to borzno ceno je nekoliko nižja, okoli 38 evrov za gram čistega zlata, saj mora trgovec tovrstno zlato rafinirati in poslati v predelavo v mednarodno certificirano kovnico, ki zlato predela v mednarodno certificirane likvidne naložbene palice ali kovance. Če imamo 14-karatni nakit, je njegova čistina 585/1000 (nakit mora nositi razločen žig 585), kar pomeni, da je v 1000 gramih nakita 585 gramov čistega zlata. Maso svojega nakita torej pomnožimo z 0,585 in z odkupno ceno za gram. Za 14-karatno verižico z maso 50 gramov tako stranka zdaj dobi 1111,50 evra, kolikor znese zmnožek 50 gramov x 0,585 x 38. Še en primer. Če imamo 18-karatni nakit, je njegova čistina 750/1000 (nakit nosi žig 750), kar pomeni, da je v 1000 gramih nakita 750 gramov čistega zlata. Maso svojega nakita torej pomnožimo z 0,750 in z odkupno ceno za gram (trenutno 38 evrov). Po tej formuli stranka za 50-gramsko 18-karatno verižico dobi 1425 evrov,« pojasnjuje dr. Valerija Babij, svetovalka pri Moro & Kunst. S prvič objavljeno formulo za izračun vrednosti zlatega nakita se bodo bralci lažje zavarovali pred goljufi med odkupovalci zlata, ki nevednim prodajalcem ponujajo precej nižje odkupne cene.

Hopla, oprostite!

Kar izvemo, vse povemo

Denar leti skozi okno

Zadnja raziskava branosti časopisov in revij je pokazala, kako Slovenci beremo. No, bolje bi bilo reči, koliko beremo. Veste, koliko? Bore malo. Pred leti je v strokovnih krogih zakrožil podatek, da v skandinavskih deželah na tisoč prebivalcev natisnejo okoli 700 izvodov časopisov. Ta številka vam ne bo povedala kaj dosti. Zato poglejmo, kako je v Sloveniji. Na 1000 duš pride pri nas okoli 150 izvodov. Morda podatki ne držijo več, ampak razlika je vsekakor ostala.

Je, kar je. Tarnali menda ne bomo, čeprav bi bilo lepo, ko bi tudi naši državljani raje brali časnike, kot buljili v televizorje ali v računalniške zaslone. Vsaj tako, kot to (še vedno) počno ljudje v zahodni Evropi, da ne bomo ves čas rinili v ospredje Skandinavce, ki so očitno res nekaj posebnega. Toda problemi tiskanih medijev se tu ne končajo. Težava je namreč v tem, da očitno tudi direktorji podjetij, ki jim rečemo oglaševalci, raje gledajo televizijske nadaljevanke, kot da bi prebirali članke.

Poglejmo torej naslednji podatek. V Sloveniji televizija obvladuje več kot 70 odstotkov celotnega oglaševalskega kolača. Kot je komentiral **dr. Marko Milosavljevič**, predstojnik katedre za novinarstvo pri FDV, nas to umešča na sam rep v EU, ko gre za druge medije. »Tudi razvoj družbe se na neki način meri s tem, koliko sredstev pobere televizija. Povsod po Evropi so deleži televizije pri omenjenem kolaču bistveno nižji kot pri nas, ob čemer se lahko po tem primerjamo samo še s Srbijo in Turčijo. Povsod drugod je bralna kultura bolj razvita, obenem so drugod bolj vzpostavljeni pogoji za delovanje drugih medijev, torej časopisov, revij, radijskih postaj, interneta in kar je še preostalega oglaševanja. Država bi morala poskrbeti za systemske ukrepe, s katerimi bi zagotovila, da je oglaševalski kolač bolj enakomerno razporejen.«

Dr. Marko Milosavljevič se čudi, zakaj je pri nas toliko televizijskih oglasov.

Več nima smisla navajati, ker direktorji časopisov tako in tako ne berejo. Nas pa vseeno zanima, ali so kdaj vprašali vsaj svoje tajnice, referentke ali, če hočete, ženo ali taščo, kako one gledajo na televizijske oglase. Nismo delali raziskave, pa vam vseeno na podlagi lastnih izkušenj lahko povemo, da ljudje najraje gledajo oddaje, ki so pač najbolj gledane (zato imajo tudi več reklam). Toda ko se pričnejo vrstiti oglasna sporočila, preprosto preklopijo na drug program in pogledajo, ali je še kaj zanimivega. To počne ena skupina gledalcev. Druga vstane in odide po nujnih opravkih v kopalnico. Ali do hladilnika. Kje je tu logika, da 70 odstotkov denarja naši vrli menedžerji zafrčkajo ravno za oglase, ki jih nihče ne gleda? Tako, izkašljali smo se. Zdaj pa še vi povejte, kaj menite o tem.

Nesamozavestno tožarjenje

Teta Angelca objema Boruta.

Pred dnevi nas je obiskala gospa nemška kanclerka. Srečala se je s predsednikom vlade, predsednikom države in z vodjo največje opozicijske stranke. Lahko bi rekli, da se je pozdravila z najverjetnejšim prihodnjim predsednikom vlade. Do tod je vse v redu. Če ne bi stranka bodočega predsednika ob obisku **Angele Merkel** objavila razglasa o stanju v naši državi. Saj vemo, kakšno je ... V demokraciji je vse mogoče in vse je prav. Prav državotvorno in samozavestno pa to ni bilo. Lahko bi namreč nastopili tudi drugače. Rekli bi, dober dan, gospa Merklova, mi smo tisti, ki prihajamo. Pahor je stvar sicer zavozil, ampak mi bomo vse to popravili, ker znamo in zmoremo. Toda ne. Pismo je izzvenelo nekako takole: »Teta Angelca, teta Angelca, Pahor in njegovi kameradi nam pa nagajajo!« Kaj ne mislijo zmagati? (**nd, dt**)